

Вступне слово

Двадцять років пройшло з того часу, коли провідні вчені Румунії та України започаткували проведення наукових симпозіумів і видання збірника «Румунсько-українські відносини. Історія і сучасність». Перша наукова конференція відбулася в аудиторіях Історичного музею Сату Маре 26-29 листопада 1998 року. Наступного року побачив світ перший збірник наукових праць, який редагували Віорел Чубота і Василь Марина. Серед перших авторів були визначні науковці, ініціатори започаткування багаторічної співпраці вчених двох країн професори Едуард Балагурі, В'ячеслав Котигорошко, Михайло Блецкан, Володимир Задорожний, Степан Віднянський, Олександр Реєнт, Юрій Пінчук та багато інших. Приємно, що до першого видання були причетні також відомі вчені Інституту історії України НАН України.

До найкращих видань започаткованої серії наукових збірників варто віднести видання 2003 року (Сату Маре – Тюбінген) «Матеріальна і духовна культура басейну Тиси» та збірник, виданий в рамках проекту «Дослідження та використання міжнародного культурного спадку в повіті Сату Маре та Закарпатській області» (Клуж – Сату Маре, 2007). Два останні наукові видання (2016 і 2017 років) «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність» побачили світ завдяки в значній мірі ентузіазму д-ра Ірини Люби Горват, яка зарекомендувала себе здібним організатором та натхненником проведення започаткованих кілька десятиліть тому наукових форумів. Закономірно, що Віорелу Чуботі та Ірині Люби Горват рішенням Вченої ради Ужгородського національного університету було присуджено звання почесних докторів. З нагоди 73-ої річниці заснування УжНУ ректор університету професор Володимир Смоланка нагородив Ірину Любу Горват почесним дипломом за багаторічну наукову діяльність та зміцнення міжнародних контактів між Україною та Румунією.

І ось перед нами чергове видання наукового збірника, до якого ввійшли матеріали VIII-го міжнародного симпозіуму «Румунсько-українські відносини: історія та сучасність», який проходив 26-28 жовтня 2017 року в м. Тишнад. Учасників наукового форуму привітали голова Союзу українців Румунії, депутат Парламенту Румунії Мирослав Петрецький, голова міста Тишнад Грієб Чобо Франциск, генеральний директор Повітового музею Сату Маре Феліціан Поп та ін. У конференції взяли участь науковці Бухарестського, Сучавського, Клужького та Західного університетів Румунії, Ужгородського та Чернівецького національних університетів України, Національного музею історії Трансильванії в Клуж-Напока, Повітового музею історії та мистецтва м. Залиу, Закарпатського музею народної архітектури та побуту м. Ужгорода, благодійного фонду «Суспільні ресурси та ініціативи», культурно-християнського товариства імені Тараса Шевченка в Бухаресті тощо.

Наукові публікації авторів цього збірника розміщені в трьох розділах «Археологія, історія, політологія», «Культурологія і лінгвістика», «Рецензії». Перший розділ відкривають статті учнів славетної закарпатської археологічної школи професорів Едуарда Балагурі та В'ячеслава Котигорошка. Ігор

Прохненко і Володимир Мойжес презентують нові археологічні знахідки, присвячені Малокопанському комплексу, зокрема монетній колекції. Проблему підготовки духовенства для румунських парафій Мукачівської греко-католицької єпархії порушує педагог Галина Розлуцька. Цікавий і маловідомий для читача матеріал міститься в науковій розвідці «Українські козаки в Бухаресті» Михайла Трайсти. Сторінки історії України і Румунії міжвоєнного періоду аналізуються в змістовних статтях Сергія Гакмана, Юрія Данильця, Володимира Антофійчука, Володимира Басараба, Ірини Люби Горват. Рух українців Мараморощини за воззеднання з Україною в історіографії висвітлив учасник усіх попередніх наукових форумів етнолог Михайло Зан, а Василь Міщанин зосередив увагу на проблематиці становлення та утвердження комуністичного режиму в Румунії. Актуальні проблеми новітньої доби в історії України та Румунії висвітлили провідні вчені двох країн Віталій Андрейко, Наталія Нечаєва-Юрійчук, Любов Мельничук, Іван Вовканич, Ігор Шніцер, Алла Киридон, Сергій Троян, Юрій Остапець, Ігор Тодоров. Молоді науковці Павло Леньо, Кристина Червеняк та Марта Шелемба презентували свої новітні дослідження.

Рубрику «Культурологія і лінгвістика» відкриває ґрунтовна стаття Володимира Антофійчука і Гавріла Анамарії про визначних поетів двох братніх народів Тараса Шевченка та Міхая Емінеску через призму компаративістичного аналізу. Українська дослідниця Анастасія Вегеш акцентує на змістовому навантаженні літературно-художніх антропонімів малої прози українських письменників Румунії. Архетипна природа образів напівбогів-напівдемонів у міфології українців Закарпаття та Румунії знаходиться в центрі уваги Оксани Тиховської, а румунська дослідниця Лучія Міжок розмірковує над міжкультурним та інтегрованим підходами щодо української мови. Шляхи покращення вивчення української мови у загальноосвітніх навчальних закладах з румунською мовою навчання простежує Ельвіра Кодря. Близькою до них є тематика іншої румунської вченої Джети Петрецькі. Різноманітні етнографічні аспекти порушують у своїх публікаціях досвідчені науковці Василь Коцан, Клаудія Костін, Михайло Красиков і Василь Король. Свої роздуми з нагоди чергової річниці утворення Союзу українців Румунії виклав Михайло Михайлюк.

Не викликає жодних сумнівів, що видання чергового випуску міжнародного наукового збірника «Румунсько-українські відносини: історія та сучасність» є новим словом у багаторічному науковому поступі вчених двох братніх країн. Попереду – нові знахідки і ґрунтовні дослідження, відкриття призабутих історичних подій та славетних імен. Все це й надалі зміцнюватиме дружні відносини між Румунією і Україною, збагачуватиме традиційні активні контакти науковців обох країн.

Хочеться висловити щире подяку Союзу українців Румунії за сприяння у виданні нашого збірника, за моральну, наукову та фінансову підтримку. Віримо, що ця книга знайде свого читача, який хоче більше дізнаватися про минуле і сучасне українського і румунського народів.

Микола Вегеш,
доктор історичних наук, професор
Ужгородського національного університету, Україна